

Jövőre startol a rakéta, melyre a magyar fejlesztésű műszer kerül

Kozmikus sugárzást mér az ifjú öreglaki űrmérnök

Az űrben méri majd a kozmikus sugárzást az a műszer, amelyet magyar egyetemisták terveztek. A Project TELLER nevű REXUS/BEXUS csapatban egy leendő somogyi űrmérnök is azon dolgozik, hogy minél részletesebb képet kapjunk a 90 kilométeres magasságban zajló folyamatokról.

Koszorus Rita
rita.koszorus@mediaworks.hu

SOMOGY Kilenc végzős hallgató a Budapesti Műszaki Egyetemen arra vállalkozott, hogy méltó diplomamunkát készít, ezért jelentkeztek az Európai Űrügynökség (ESA) REXUS/BEXUS programjába. Ennek lényege, hogy a svéd, a német és az európai űrügynökség közösen indít rakétát, valamint magaslégköri ballont, amelyre a hallgatók kísérletei kerülnek fel. A Project TELLER kísérlete már biztosan megy az űrbe, egy 5,6 méter hosszú és 35,6 centiméter átmérőjű 410 kilós rakétára szerelve. – A rakétának vannak szegmensei az orrkúp alatt, ahova a kísérletek bekerülnek, itt lesz a miénk is, amellyel a célunk a kozmikus sugárzást mérni – magyarázta érdeklődésünkre Nagy Dominik. A műszer speciálisan elhelyezett Geiger-Müller-csővek segítségével mérni tudja a sugárzás intenzitását és irányát, valamint az energiáját is. – Azt viszont még ettől nem tudjuk majd, hogy a rakéta milyen orientációban volt akkor, amikor a sugárzás érkezett, ezért kamerák lesznek a rakétán, így a föld és a nap egymáshoz való viszó-

Nagy Dominik és nyolc végzős társa nem mindennapi diplomamunkát készített

Fotó: Lang Róber

nyából meg lehet állapítani, milyen helyzetben volt a rakéta – mondta Nagy Dominik.

A kísérlet érdekessége, hogy olyan magasságban végeznek méréseket a 2025-ös felbocsátást követően, ahonnan csak kevés adat áll rendelkezésre. – Harminc kilométerig használhatóak a magaslégköri ballonok is, pár száz kilométerig műholdakkal is végezhetőek mérések, de 90 kilométeren nem igazán mértek eddig – mondta az öreglaki fiatalember. – Pedig tavaly volt egy haláleset is,

ami összefüggött ezzel. Kozmikus sugárzás okozta egy rákbeteg légiutas-kísérő halálát, ezt megállapította a dél-koreai munkaugyi hatóság. Így ez volt az első azonosított üzemi haláleset, amelyért a kozmikus sugárzás a felelős. A teste ugyanis a gyakori sarkkörhöz közeli repülések miatt túl sok sugárzást kapott. De más miatt is érdekes az űrből érkező sugarak hatása. – Ha már hobbi lesz az űrgrás, amire vannak törekvések, tudnunk kellene, milyen hatással lehet ez az emberi szervezetre.

Megelőzték a római egyetemet is

A Project TELLER csapata kísérletével többek között olyan neves egyetemek hallgatóit üttötte ki a versenyből, mint a római vagy a világhírű holland Delfti Egyetem. A magyar hallgatók már bemutatták terveiket Svédországban és Hollandiában, legközelebb Németországba utaznak, hogy a végleges terveiket osszák meg. – A REXUS/BEXUS program nemcsak arra jó, hogy so-

kat tanuljunk arról, hogyan fejleszthetünk nagy megbízhatóságú műszereket, de körbejárhatjuk az európai releváns űrközpontokat is – jegyezte meg Nagy Dominik. A fiatalember a kaposvári Táncsics Mihály Gimnáziumban érettségizett, majd villamosmérnöknek tanult. Mivel a nem mindennapi műszaki megoldások nagyon érdekelték, jelentkezett az űrmérnök mesterképzésre.